

OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Uitvoeringsplan

2025-2027

ROERMOND

Inleiding	3
1. Ambitie en doelstelling	5
2. Stand van zaken OKO Roermond	6
3. Opvallende resultaten uit de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023	8
3.1. Mentale gezondheid:	9
3.2. Middelengebruik:	9
3.3. Ouderlijk toezicht en betrokkenheid:	9
3.4. Vrijtijdsbesteding:	9
4. Speerpunten	10
4.1.1. Speerpunt 1: Ouderbetrokkenheid versterken	11
4.1.2. Ambitie en Gewenste lange termijn effecten (2030)	11
4.1.3. Actieplan 2025–2027: Ouders ondersteunen in positieve opvoeding en preventie	11
4.2.1. Speerpunt 2: Gezonde vrijetijdsbesteding stimuleren	12
4.2.2. Ambitie en gewenste lange termijn effecten (2030)	12
4.2.3. Actieplan 2025–2027: Aantrekkelijke en bereikbare activiteiten voor iedereen	12
5. Inbreng partners OKO	13
6. Incidentele subsidie: Opgroeien in een kansrijke omgeving 2025–2027	15
7. Financiële gevolgen verdeeld over 2025, 2026 en 2027	16
Bijlagen	18
Bijlage 1: Werkwijze opgroeien in een kansrijke omgeving / OKO	19
Bijlage 2: Verslag van inbreng van alle betrokkenen (mei 2024 –mei 2025)	24

Samenvatting

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) helpt gemeenten om op basis van cijfers over de lokale jeugd te werken aan gezonde en gelukkige jongeren en te voorkomen dat zij alcohol of drugs gebruiken of roken. De aanpak, gebaseerd op het IJslandse preventiemodel, wordt door de gemeente uitgevoerd, samen met partners uit de gemeente die betrokken zijn bij opgroeiende jeugd.

Met dit uitvoeringsplan **Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)** tracht de gemeente Roermond positief bij te dragen aan de bevordering van de mentale gezondheid en het verminderen van middelengebruik onder jongeren. Door de directe koppeling aan de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 en het gebruik van het bewezen IJslandse preventiemodel, is een stevige basis gelegd voor resultaatgerichte uitvoering. De focus op ouderbetrokkenheid en het stimuleren van gezonde, georganiseerde vrijetijdsbesteding sluit naadloos aan op de lokale behoefte. De brede samenwerking met partners uit het onderwijs, welzijn, sport & cultuurverenigingen en ouderschap zorgt voor een solide maatschappelijke verankering van de aanpak. In de uitvoering is gericht ingezet op het versterken van communicatie met partners, inclusief ouders en jongeren via positieve verhalen, het structureel meten van voortgang met tussentijdse evaluaties, en het intensiveren van samenwerking met scholen en jeugdorganisaties. Met dit uitvoeringsplan heeft Roermond een krachtig, integraal en toekomstbestendig programma in handen dat concreet bijdraagt aan een gezonde, veerkrachtige en kansrijke omgeving voor alle jongeren.

Inleiding

Dit uitvoeringsplan 2025 – 2027 beschrijft hoe de gemeente Roermond samen met lokale partners en ouders werkt aan een gezonde en kansrijke omgeving voor jongeren van 10 tot 18 jaar. Centraal staat de preventieve aanpak *Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)*, gericht op het voorkomen van middelengebruik (alcohol, tabak, vapes en drugs) en het bevorderen van mentaal welzijn.

OKO is gebaseerd op het internationaal erkende IJslandse preventiemodel¹, dat zich richt op het versterken van beschermende factoren in de directe leefomgeving. Ouders,

scholen, sport- en cultuurverenigingen, beleidsmakers en maatschappelijke organisaties werken samen aan een positief klimaat waarin jongeren zich kunnen ontwikkelen tot veerkrachtige, gezonde volwassenen. Dit vraagt om een gedeelde visie en gezamenlijke actie, meer dan losse interventies. OKO is niet alleen een gemeentelijk programma, maar ook een maatschappelijke beweging: een oproep aan alle betrokkenen bij de leefwereld van jongeren om gezonde keuzes vanzelfsprekend te maken en zo de basis te versterken voor een kansrijke toekomst.

Op 6 juli 2023 heeft de gemeenteraad het programma Kiezen voor Kansen² vastgesteld, waarin OKO is opgenomen. Daarnaast maakt OKO deel uit van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en is er een nauwe samenwerking met JOGG (Gezonde Jeugd, Gezonde Toekomst), Sportservice en de NIX18 campagne. Gemeente Roermond werkt aan kansengelijkheid. De uitkomsten van de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023³ laten zien dat jongeren stress, prestatiedruk en mentale klachten ervaren. Tegelijkertijd zien we een toename in het gebruik van alcohol en nicotineproducten, waaronder vapes. *Ouderbetrokkenheid en actieve vrijetijdsbesteding bieden belangrijke bescherming tegen deze risico's.*

Dit uitvoeringsplan vertaalt deze inzichten naar gerichte actiepunten voor 2025 – 2027, met focus op ouderbetrokkenheid en gezonde vrijetijdsbesteding. Samen met het Trimbos-instituut⁴ en lokale netwerken zetten we in op structurele samenwerking, monitoring en maatschappelijke normversterking. •

¹ Bron: IJslands Preventiemodel, Nationaal Instituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) <https://www.rivm.nl/preventiemodel-ijsland> (Hawkins et al., 2016; Smit et al., 2022)

² Gemeente Roermond, programma Kiezen voor Kansen (Documenten en beleid: <https://www.roermond.nl/kiezen-voor-kansen>)

³ Bron: GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023, GGD Limburg-Noord <https://www.ggdln.nl/gezondheidsmonitor-jeugd>

Ambitie en doelstelling

De gemeente Roermond wil dat alle jongeren volwaardig meedoen in de samenleving en de kans krijgen zich positief te ontwikkelen. Om dat te bereiken, zetten we diverse initiatieven in en werken we samen met het Trimbos-instituut (2024–2027) binnen het landelijke OKO-implementatietraject. Met steun van incidentele middelen draagt OKO bij aan het realiseren van deze ambitie.

“Opvoeden doen we samen omdat een jongere wordt gevormd door de omgeving waarin hij opgroeit.”

Hoogleraar pedagogiek Micha de Winter

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Stand van zaken OKO Roermond

Na een voorbereidingsjaar blijkt de OKO-werkwijze goed aan te sluiten bij het gemeentelijk beleid. Er is geïnvesteerd in een stevige basis en randvoorwaarden voor succesvolle implementatie. De lokale situatie is via een netwerkanalyse in kaart gebracht. Daarnaast vonden diverse netwerkbijeenkomsten en individuele gesprekken plaats om waardevolle input te verzamelen. Ook werd 'gluren bij de burens' toegepast om van andere regio's te leren.

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Hieronder volgt een beknopte samenvatting van de behaalde mijlpalen en toekomstige activiteiten:

- Een projectleider is aangesteld en een kernteam samengesteld. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers van Vincent van Gogh, het Centrum voor Jeugd en Gezin Midden-Limburg, Stichting Wel.kom, JOGG, de GGD en beleidsmedewerkers van de gemeente Roermond. Gezamenlijk hebben zij een netwerkanalyse uitgevoerd om relevante partners te identificeren die dicht bij de leefwereld van jongeren staan.
- Community building en co-creatie zijn fundamentele onderdelen van de OKO-aanpak. Het motto *“Als je snel wilt, ga alleen. Als je ver wilt komen, doe het samen”* was leidend in het afgelopen jaar. Daarom is dit een gezamenlijk proces van voorbereiding, verbinding en uitvoering. OKO is van ons allen.

In 2024 werd OKO officieel gelanceerd tijdens een Netwerkbijeenkomst. Vervolgens is ingezet op het opbouwen van structuur en het aansluiten bij bestaande netwerken vanuit verschillende beleidsterreinen. Er zijn dialoogsessies georganiseerd met interne en externe partners om draagvlak te creëren.

In november 2024⁵ vond de eerste dialoogsessie plaats, waarin de uitkomsten van de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 zijn gepresenteerd en besproken met een brede groep partners, waaronder Centrum voor Jeugd en Gezin Midden Lim-

burg, Caribisch Antilliaanse Platform, Vijf, XLGroup Streetcare, GGD Limburg-Noord, Bc Broekhin, Vincent van Gogh, WSP Midden-Limburg Oost, Stichting Wel.kom Roermond, WMO Raad, PlayX Performance Training, Wings, Yuverta, Uni-Cult, Sportservice Roermond, Nt2 Mundi-um College, @ease, WijsMediagebruik, de Zonnewijzer, Zorggroep HD, Wijkteam Hoogvonderen, Herman Broerenschool Roermond, Werkgeversservicepunt Midden Limburg Oosten, Stille Helden en anderen.

Deze bijeenkomst stond in het teken van verbinding en gezamenlijke reflectie. Tijdens deze avond zijn de speerpunten voor de komende drie jaar gezamenlijk vastgesteld.

Op 16 januari 2025 is met een kleinere groep verder gewerkt aan het concretiseren van deze speerpunten en het vormen van werkgroepen. Op 7 april vond een vervolgbijeenkomst plaats, gericht op het vertalen van ambities naar concrete acties. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een inspiratieboek voor ouders en opvoeders over het puberbrein, middelengebruik onder jongeren en de digitale wereld (gaming en sociale media).
- Ouderbijeenkomsten: aansluiting bij bestaande ouderbijeenkomsten, én creatieve inspiratiesessies om ouders met elkaar in contact te brengen. Op 2 oktober 2025 staat een sessie gepland in samenwerking met Helder Theater⁶. In februari 2026 organiseren we een alcoholvrije kroegentocht⁷ voor ouders over jeugd, uitgaan, alcohol

en andere drugs, in samenwerking met lokale partners.

- in oktober 2025 starten we met een campagne tegen vaperen. Alle middelbare scholen zijn hierbij aangesloten en doen een jaar lang mee aan de ‘SmokeFree Challenge’.

In samenwerking met JOGG zijn we op woensdag 11 juni 2025 in gesprek gegaan met partners over het belang van zinvolle vrijetijdsbesteding, vrijwilligerswerk en positieve rolmodellen.

De gesprekken⁸ over het welzijn van jongeren en de risico's die zij ervaren, hebben geleid tot waardevolle inzichten en meer bewustwording. Ook binnen de gemeente is hier aandacht aan besteed. Tijdens een teambuildingsdag zijn 150 medewerkers van Sociale Zaken meegenomen in de visie en doelen van OKO. Collega's van de Wmo en het domein Onderwijs & Ontwikkeling sloten hierbij aan.

Tot slot heeft de gemeente Roermond het initiatief genomen om de samenwerking tussen de OKO-gemeenten in de regio te versterken. Er vinden regelmatig overleggen plaats met de gemeenten Venray, Stein en Horst aan de Maas om kennis en ervaringen over de OKO-aanpak uit te wisselen. Daarnaast is Roermond landelijk aangesloten bij de nieuwste ontwikkelingen rond OKO. Afgelopen jaar waren we goed vertegenwoordigd bij landelijke OKO-netwerkbijeenkomsten, waar de laatste inzichten en ervaringen werden gedeeld. •

⁵ *Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) in Roermond | Roermond Actueel*

⁶ *Helder Theater* speelt interactieve voorstellingen en Acteurs maken lastige en spannende onderwerpen bespreekbaar

⁷ *Happy Ouders*, een voorbeeld vanuit gemeente Breda.

⁸ In de bijlage staat een beknopte samenvatting van de opgeleverde gesprekken.

Opvallende resultaten uit de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023

De Gezondheidsmonitor Jeugd 2023 vormt een waardevolle basis. Het onderzoek toont duidelijke kansen om de mentale gezondheid te verbeteren, vooral bij meisjes en kwetsbare groepen. Ook biedt het handvatten om middelengebruik te verminderen.

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Opvallende signalen uit de monitor:

3.1. Mentale gezondheid:

- 29% jongeren (1 op de 3) ervaart psychische klachten, zoals somberheid⁹.
- Bij meisjes is dit percentage hoger, met 38% die zich vaak neerslachtig voelt.
- Meer dan 10% van de meisjes denkt (soms) aan zelfbeschadiging of heeft dit al gedaan.
- 22% van de jongeren hebben wel eens suïcidegedachten. Bij meisjes komt dit vaker voor.

3.2. Middelengebruik:

- 38% van de leerlingen in klas 4 heeft recent alcohol gedronken (en 15% in klas 2); 22% was daarbij dronken of aangeschoten (en 5% in klas 2).
- 17% van de jongeren doet aan binge-drinken (27% in klas 4 en 8% in klas 2), dat wil zeggen dat ze bij één gelegenheid vijf of meer alcoholische drankjes consumeren.
- 16% van klas 4 vapet wekelijks, terwijl 5% nog altijd sigaretten rookt.
- Ongeveer de helft van de jongeren krijgt alcohol van hun ouders, wat bijdraagt aan het vroegtijdig gebruik hiervan.

3.3. Ouderlijk toezicht en betrokkenheid:

- 81% van de jongeren kan terecht bij hun ouders voor steun; 4% voelt zich echter volledig alleen.
- Jongeren die veel tijd met hun ouders doorbrengen, rapporteren minder psychische klachten en gebruiken minder vaak middelen.
- 54% van de ouders vindt het goed of zegt niets als hun kind alcohol drinkt, wat de naleving van de NIX18-norm bemoeilijkt.

3.4. Vrijtijdsbesteding:

- 40% van de jongeren beweegt minimaal 5 dagen per week minstens een uur, maar paradoxaal genoeg zijn zij vaker dronken of aangeschoten.
- 74% van de jongeren sport wekelijks bij een club, vereniging of sportschool.
- In Roermond doet 39% van de jongeren minstens 1 dag per week aan creatieve en/of culturele activiteiten.

Deze resultaten geven inzicht in wat goed gaat, maar ook waar extra aandacht nodig is, zoals ouderbetrokkenheid, mentale ondersteuning en alcoholpreventie. Op basis van deze inzichten en in samenspraak met lokale partners zijn binnen de aanpak; Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten geven richting aan de acties en initiatieven die wij de komende jaren willen realiseren. •

⁹ Dit is zowel lichte, matige als ernstige psychische klachten.

Speerpunten

OKO richt zich op twee centrale speerpunten die essentieel zijn voor het creëren van een kansrijke en gezonde leefomgeving voor jongeren in Roermond: **ouderbetrokkenheid** en **gezonde vrijetijdsbesteding**.

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

4.1.1.

Speerpunt 1: Ouderbetrokkenheid¹⁰ versterken

Het gezin vormt een belangrijke basis in het leven van jongeren. De betrokkenheid van ouders speelt een sleutelrol bij het voorkomen van middelengebruik en het bevorderen van mentaal welzijn. **Daarom zet OKO in op het stimuleren van ouderbetrokkenheid en het vergroten van het bewustzijn van hun invloed.**

“Ouders die actief betrokken zijn bij het leven van hun kind – door toezicht, communicatie en gezamenlijke tijdsbesteding – dragen bij aan een gezonde ontwikkeling en veerkracht van jongeren¹¹”.

4.1.2.

Ambitie en Gewenste lange termijn effecten (2030)

In 2030 is in Roermond een stevig fundament gelegd voor een sterke oudergemeenschap. Gemeente, ouders, ouders onderling, en maatschappelijke partners werken structureel samen aan een gezonde leefomgeving voor jongeren. Ouders zijn beter toegerust om hun kinderen te begeleiden bij het maken van gezonde keuzes. Dit leidt tot:

- Minder jongeren die neerslachtigheid en somberheid ervaren;
- Meer jongeren die regelmatig tijd met hun ouders doorbrengen;

- **Een afname van het aantal jongeren dat alcohol drinkt of roken/vape of drugs gebruikt, mede doordat ouders duidelijke grenzen stellen en het goede voorbeeld geven.**

Door deze gezamenlijke inzet ontstaat een omgeving waarin jongeren zich veilig, gesteund en gezond kunnen ontwikkelen.

4.1.3.

Actieplan 2025–2027: Ouders ondersteunen in positieve opvoeding en preventie

Om deze doelen te realiseren, worden de volgende acties ondernomen:

- **Samenwerking met ouders en opvoeders:** initiëren en intensiveren.
- **Voorlichting & training:** Organiseren van interactieve bijeenkomsten en informatiesessies voor ouders over opvoedvaardigheden, toezicht, het stellen van grenzen, en communicatie met pubers.
- **Ouderplatformen en netwerken:** Stimuleren van oudercafés en digitale of fysieke netwerken waarin ouders ervaringen kunnen delen en elkaar kunnen ondersteunen.
- **Gespreksvaardigheden versterken:** Aanreiken van praktische tools om met jongeren het gesprek aan te gaan over alcohol, roken en vappen.

- **Alcoholcontract promoten¹²:** Actieve inzet op het gebruik van het alcoholcontract tussen ouder en kind, als middel om afspraken helder te maken en te bekrachtigen.

- **Samenwerking met partners:** Versterken van de samenwerking met Sportservice Roermond en JOGG, met name rondom de NIX18-campagne en iedereen die betrokken is, direct of indirect met het programma Rook- en Alcoholvrije Generatie.

- **Normversterking in de samenleving:** Creëren van een breed gedragen maatschappelijke norm waarin ouders zich gesteund voelen bij het stellen van grenzen aan middelengebruik.

Waar ouderbetrokkenheid de basis vormt binnen het gezin, is het minstens zo belangrijk dat jongeren ook buiten het gezin betekenisvolle invulling vinden van hun tijd. Daarom vormt het stimuleren van een gezonde vrijetijdscultuur het tweede speerpunt van dit uitvoeringsplan.

¹⁰ Ouders worden niet alleen gezien als opvoeders, maar als belangrijke spelers in het creëren van structuur, nabijheid en toezicht.

¹¹ Trimbos-instituut (2022). Het IJslandse preventiemodel in Nederland – Lessen en perspectieven. [Het IJslandse preventiemodel in Nederland – Trimbos-instituut](#).

4.2.1.

Speerpunt 2: Gezonde vrijetijdsbesteding stimuleren

Vrije tijd biedt jongeren kansen om talenten te ontwikkelen, sociale verbinding te ervaren en zelfvertrouwen op te bouwen – beschermende factoren tegen mentale problemen en middelengebruik.

4.2.2.

Ambitie en gewenste lange termijn effecten (2030)

- Meer jongeren nemen deel aan sport, cultuur of vrijwilligerswerk.
- Jongeren ervaren hun vrije tijd als zinvol.
- Minder jongeren gebruiken middelen.

4.2.3.

Actieplan 2025–2027: Aantrekkelijke en bereikbare activiteiten voor iedereen

- **Aanbod verbreden en promoten:** via sport, cultuur, onderwijs en jongerenwerk.
- **Toegankelijkheid vergroten:** via financiële ondersteuning, inclusieve cultuur en laagdrempelige locaties.
- **Jongerenparticipatie:** via jongerenwerk, jongerenraad, challenges, co-creatieprojecten.
- **Vrijwilligerswerk stimuleren:** via scholen, wijken en evenementen.
- **Verbinding met onderwijs en opvoeding.**
- **Begeleiding in overgangsfasen:** bijvoorbeeld van basisschool naar voortgezet onderwijs.

Om de genoemde speerpunten effectief en duurzaam te realiseren, is nauwe samenwerking met lokale partners onmisbaar. In het volgende hoofdstuk beschrijven we welke organisaties betrokken zijn en welke bijdrage zij leveren aan het OKO-programma. •

Inbreng partners OKO

Partners onderschrijven de aanpak en brengen hun expertise, netwerken en middelen in. Dit betreft onder meer het Trimbos-instituut, GGD, onderwijsinstellingen, welzijnsorganisaties, ouders en jongeren zelf. Gezamenlijk wordt gewerkt aan een gezamenlijke boodschap om de doelstellingen te realiseren.

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Hieronder een overzicht van de belangrijkste partners en hun bijdrage:

Met alle betrokken partners realiseren we in 2025 een structurele samenwerking voor de versterking van de mentale gezondheid en het verminderen van middelengebruik van jongeren in Roermond.

- Kernteam: stuurt de OKO-aanpak aan en adviseert interventies.
- GGD Limburg-Noord: levert onderzoek en monitort gezondheidsdata.
- Trimbos-instituut: evaluatie en kennisdeling.
- Gemeente Roermond: coördineert, integreert lokaal beleid en financiert.
- Onderwijsinstellingen: voeren preventieprogramma's uit, signaleren risicogedrag en vergroten bewustwording.
- Maatschappelijke organisaties: bieden hulpverlening en verbinden jongeren met zorg en ondersteuning.
- Ouders & jongeren: leveren input en zijn ambassadeurs in de gemeenschap.
- Minimaal 4 gezamenlijke overleggen en 1 evaluatie per kalenderjaar 2025, 2026 en 2027.
- De partners leveren tijdig input voor evaluatie en voortgangsrapportage.
- Gemeente faciliteert samenwerking en stelt in 2025, 2026 en 2027 aanvullende middelen beschikbaar via een incidentele subsidie-regeling (zie volgend hoofdstuk).
- Alle samenwerkingsafspraken worden uiterlijk in december van elk kalenderjaar (2025, 2026 en 2027) geëvalueerd en waar nodig bijgesteld. •

Incidentele subsidie: Opgroeien in een kansrijke omgeving 2025-2027

Voor 2025–2027 is een incidenteel subsidiebedrag van € 275.000 beschikbaar gesteld. Deze subsidie stimuleert vernieuwing, uitbreiding en samenwerking binnen OKO. Nieuwe en bestaande partners kunnen een aanvraag doen, beoordeeld op onder meer samenhang met OKO-doelen, bereik van de doelgroep en samenwerking. •

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Financiële gevolgen verdeeld over 2025, 2026 en 2027

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Voor de uitvoering van OKO zijn de volgende middelen beschikbaar:

Kostenpost	2025	2026	2027
Projectleider	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Trimbos-instituut	€ 18.151	€ 18.151	€ 18.151
Communicatie & ondersteuning	€ 10.000	€ 10.000	
Activiteiten & interventies	€ 55.112	€ 31.849	
GGD Limburg-Noord	€ 10.000	€ 10.000	
Onvoorzien	€ 10.000	€ 10.000	
NIX18 Campagne			€ 5.000
Incidentele subsidie "Nadere regeling"	€ 100.000	€ 100.000	€ 75.000
Totaal	€ 323.263	€ 300.000	213.151

Toelichting:

Dit bedrag dekt onder meer de kosten voor de projectleider, preventieve activiteiten, monitoring en samenwerking met partners. De financiering komt uit het programma *Kiezen voor Kansen* en het GALA. Bij de jaarrekening 2024 is besloten € 42.849 over te hevelen ten behoeve van de uitvoering van OKO in 2025.

- Jaarlijkse evaluaties zorgen voor een doelmatige inzet en sturing van de middelen.
- De tijdelijke investering loopt tot eind 2027, met als ambitie succesvolle initiatieven daarna te borgen binnen regulier beleid.

- Voor de jaren 2026 en 2027 zijn extra middelen beschikbaar gesteld vanuit het raadskader Sociaal Domein.
- De gemeente behoudt regie over de aanpak, partners zijn verantwoordelijk voor uitvoering.
- Eind 2027 eindigt de tijdelijke investering in de lokale aanpak Op-groeien in een Kansrijke Omgeving. Dit is afgestemd met de betrokken partners. •

Bijlagen

1. Werkwijze opgroeien in een kansrijke omgeving/ OKO
2. Verslag van inbreng van alle betrokkenen (mei 2024 - mei 2025)

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING

Bijlage 1:

Werkwijze opgroeien in een kansrijke omgeving / OKO

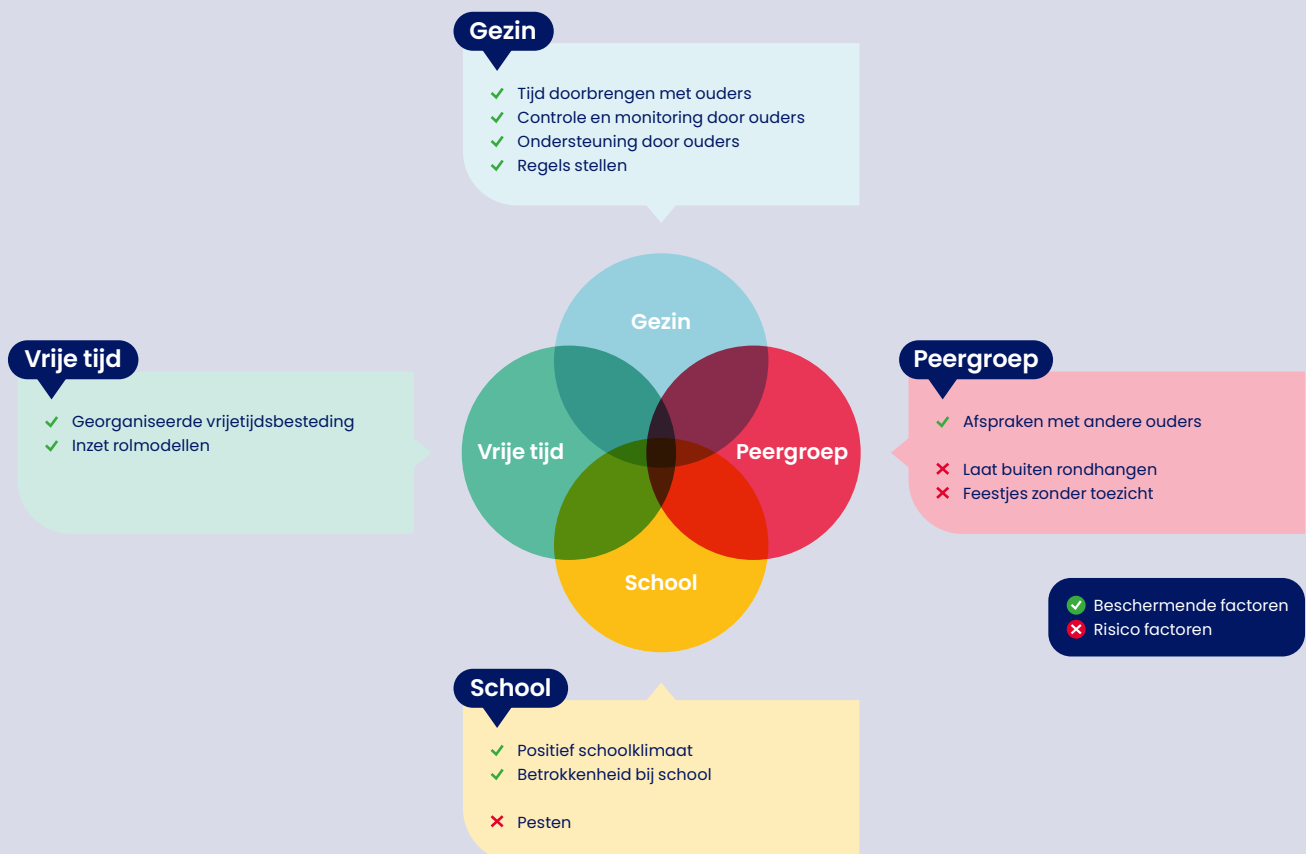
Wat is OKO?

- ...is een primaire preventieaanpak
- Gebaseerd op het succesvolle IJslandse preventiemodel
- Vertaald naar de Nederlandse context
- Alle jongeren kunnen gezond en kansrijk opgroeien
- Universele preventieaanpak
- Positieve leefomgeving voor jongeren creëren

- Gebruik van alcohol, tabak en drugs door jongeren voorkomen
- Welbevinden van jongeren verbeteren
- Gemeenschapsaanpak

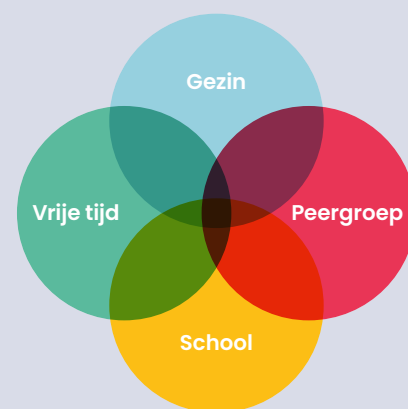
Jongeren kunnen zich beter ontwikkelen wanneer zij opgroeien in een positieve, gezonde en veilige leefomgeving. Opgroeien in deze omgeving

maakt ook de kans kleiner dat zij gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken. Met OKO werkt iedereen in de gemeente samen aan het vormen van de positieve leefomgeving voor jongeren: thuis (gezin), op school, in de vriendenkring (peer-groep) en in de vrije tijd. Dit zijn de vier domeinen die in OKO centraal staan.

In elk van deze vier domeinen gaan samenwerkingspartners aan de slag. Ze versterken de beschermende factoren en pakken de risicofactoren aan. Dit gebeurt op basis van de resultaten van de vragenlijsten die afgenomen worden onder jongeren en daarnaast op basis van

overleg met lokale partners over deze resultaten. De OKO aanpak bestaat dus niet uit een vast pakket aan interventies of campagnes. Lokaal wordt besproken wat de grootste aandachtspunten zijn en waar kansen liggen om deze aan te pakken.

Beschermende factoren

Binnen de vier domeinen zijn beschermende en risicofactoren beschreven. Zo verhogen steun van ouders en een positieve sfeer op school het geluk van jongeren. Deze beschermende factoren kunnen daarnaast voorkomen dat ze gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.

Risicofactoren

Pesten en tot laat buiten rondhangen verminderen juist het geluk

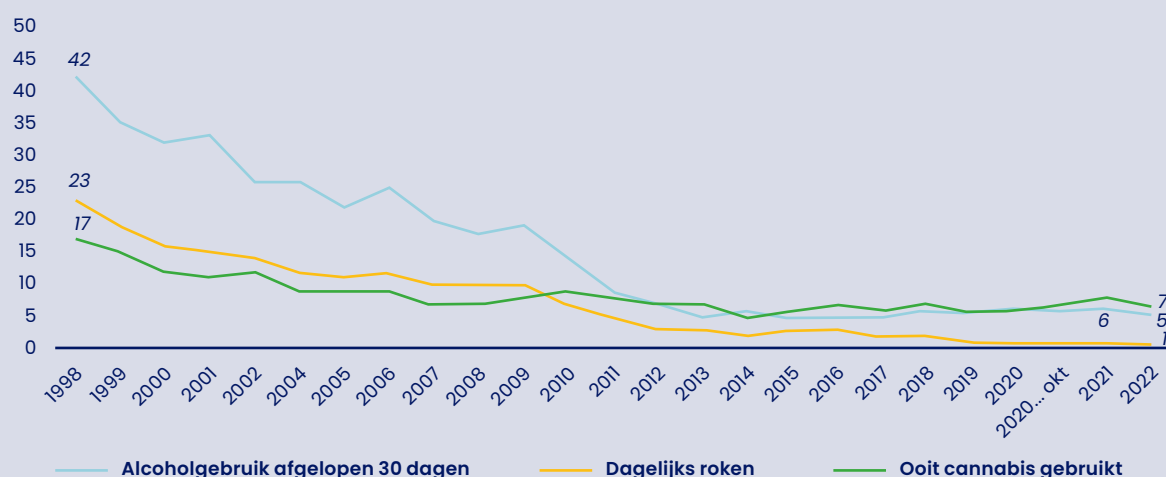
van jongeren en vergroten de kans dat ze gaan drinken, roken of drugs gaan gebruiken.

OKO en de IJslandse aanpak

OKO is gebaseerd op het IJslandse preventiemodel. Tussen 2018 en 2021 hebben negen Nederlandse gemeenten in een pilotproject gewerkt met het IJslandse preventiemodel. Gedurende deze pilotfase is de IJslandse aanpak vertaald naar de Nederlandse context. Na de pilotfase is de aanpak onder een nieuwe naam

verdergegaan: Opgroeien in een kansrijke omgeving. De aanpak is een wetenschappelijk onderbouwde benadering (evidence-based) om middelengebruik (alcohol, tabak en drugs) onder jongeren te voorkomen en het welbevinden van jongeren te vergroten. Het model is gericht op het implementeren van maatregelen en lokale interventies die risicofactoren voor middelengebruik verminderen en beschermende factoren versterken.

Ontwikkeling middelengebruik 10e graad in IJsland, jaren 1998-2022

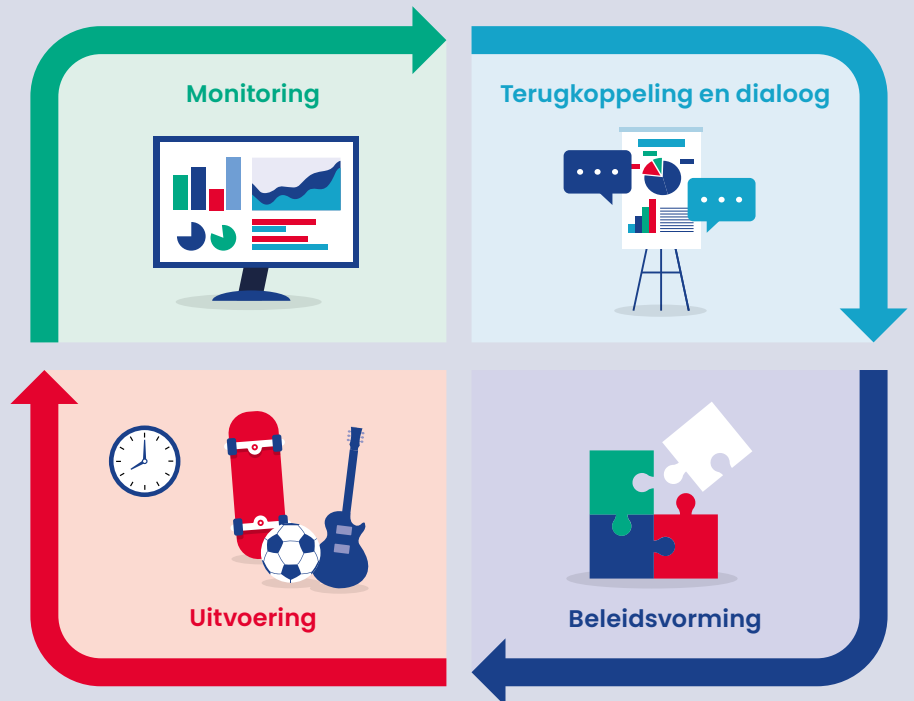

Sinds de invoering van het IJslandse preventiemodel is het middelengebruik onder de IJslandse jeugd sterk gedaald en behoort zij nu tot het land met de minst gebruikende jongeren in Europa. De aanpak wordt

inmiddels in 34 landen in de wereld toegepast, inclusief 55 gemeenten in Nederland waaronder gemeente Roermond.

De werkwijze van OKO?

De gemeente coördineert de aanpak. Zij brengt ouders en lokale partners bij elkaar zodat er een 'community' ontstaat rond de opgroeiende jongeren. Samen doorlopen zij iedere twee jaar de aanpak van OKO; van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering.

OKO-Monitoring:

Jongeren in het voortgezet onderwijs vullen een vragenlijst in over hoe ze zich voelen, in hoeverre ze alcohol, drugs of tabak gebruiken en over de aanwezigheid van beschermende en risicofactoren.

OKO-Dialoog:

Kort na de afname van de vragenlijst bespreekt de gemeente de resultaten met de scholen, ouders en andere lokale partners: "Wat vinden wij als community van de cijfers?" Waar willen we wat aan doen? "Wat kun je/jouw organisatie bijdragen?"

Samen bepalen ze de drie belangrijkste veranderpunten. bijvoorbeeld inzetten op meer zinnige vrijetijdsbesteding voor jongeren. Belangrijk is om jongeren hier nadrukkelijk bij te betrekken: wellicht dialoog per wijk.

OKO-Beleidsvorming:

Voor elk veranderpunt kiezen gemeenten en haar samenwerkingspartners de best passende en werkende aanpakken en activiteiten. Dit kunnen bestaande aanpakken maar ook nieuwe activiteiten zijn. Belangrijk is dat de activiteiten

en aanpakken de beschermende factoren versterken en de risicofactoren verminderen. Iedere samenwerkingspartner kan hierbij vanuit haar eigen mogelijkheden en expertise meewerken. Voorbeelden van activiteiten/interventies zijn het vrijetijdsaanbod voor jongeren vergroten, ouders ondersteunen en inzetten op een positief en gezond schoolklimaat. Hoewel de monitoring zich richt op het voortgezet onderwijs is het beleid en uitvoering gericht op jongeren van 10-18 jaar.

OKO-Uitvoering:

De gemeente en haar samenwerkingspartners voeren de geplande aanpakken en activiteiten uit. Aan het einde van de cyclus volgt er een evaluatie en begint de aanpak weer bij de vragenlijst (monitoring).

Succesfactoren OKO:

- Evidence based: onderzoek stuurt praktijk aan
- Community based benadering: lokale partners betrokken
- Dialoog: continue gesprek tussen onderzoek, beleid en praktijk
- Duurzaamheid: lange termijn visie, commitment en investering

Rol gemeente

De gemeente is de regisseur van de aanpak. Zij zorgt voor het tijdig, cyclisch doorlopen van de vier fasen (van monitoring naar dialoog, beleidsvorming en uitvoering) uit de OKO-werkwijze, zorgt voor het faciliteren en ondersteunen van betrokken partijen en voor het opbouwen van het draagvlak en samenwerking onder de betrokken partijen. Dat betekent dat projectleiding, communicatie en de samenwerking stimuleren belangrijke taken zijn. Ook bewaakt de gemeente de afstemming met andere lokale preventie-initiatieven.

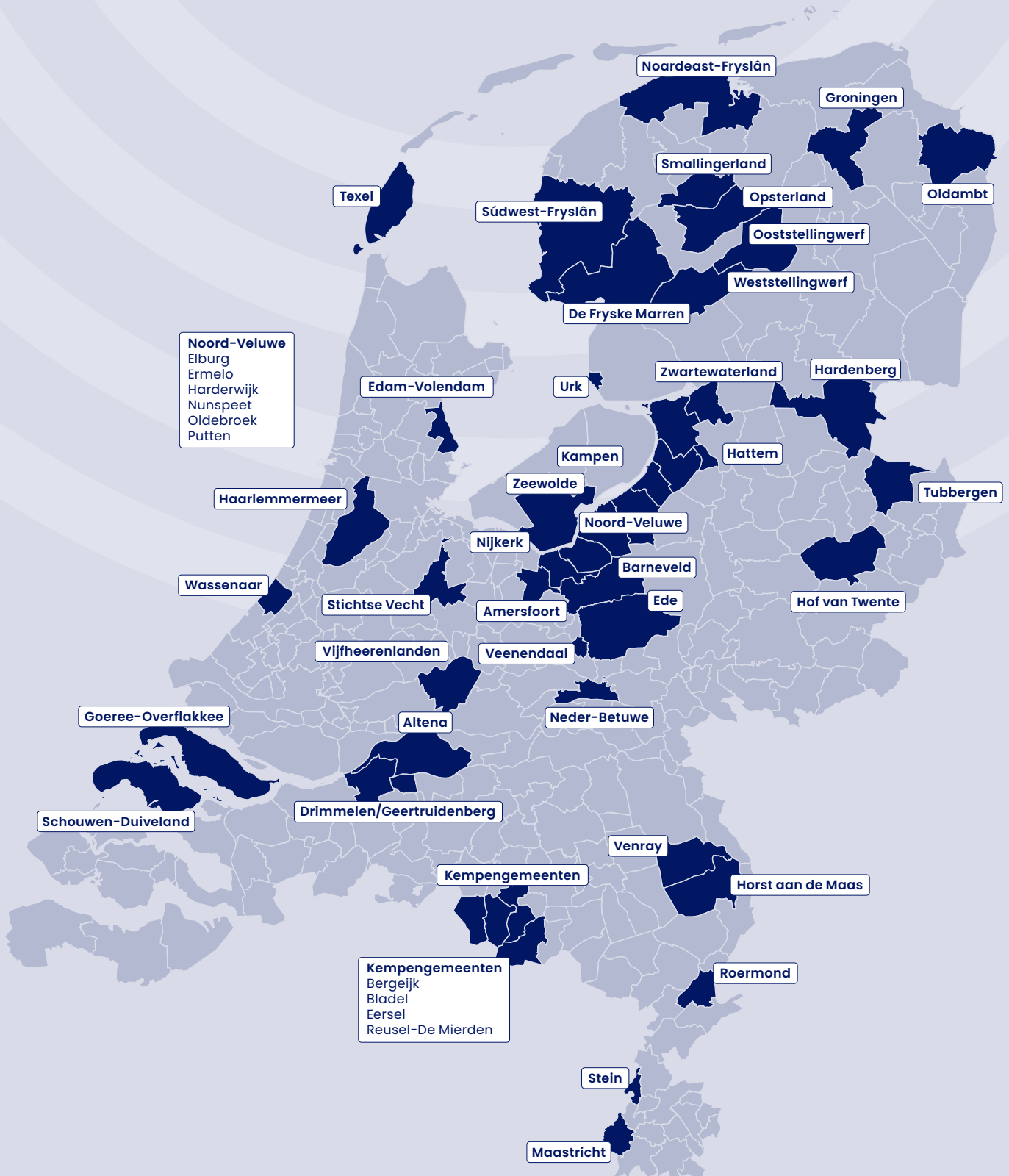
Het IJslandse preventiemodel heeft geleid tot een drastische daling in middelengebruik onder jongeren in IJsland. In 20 jaar tijd is het percentage jongeren dat alcohol dronk gedaald van 42% naar 5%, en het roken van cannabis van 17% naar 6%.

Samenwerking met de GGD

Samenwerking met de GGD is belangrijk voor de monitor en ook voor afstemming met andere lokale initiatieven op gezondheidsgebied. De gemeente speelt een belangrijke rol in het betrekken van de GGD in dit proces van monitoring. Het werken volgens OKO vraagt een intensieve en specifieke monitoring bij jongeren. Op landelijk niveau is er een speciale, aanvullende module voor de vragenlijst ontwikkeld en wordt een methodiek voor de lokale GGD ingericht om vaker en sneller te kunnen meten op scholen. Normaliter neemt de GGD eens per 4 jaar een monitor af. Bij deelname aan het implementatietraject is het de bedoeling dat de GGD een extra monitor afneemt, zodat er iedere 2 jaar gemonitord wordt.

Ondersteuning Trimbos-instituut

Het Trimbos-instituut biedt Gemeente Roermond een implementatietraject aan. In dit traject verzorgt het Trimbos-instituut trainingen, tools, procesbegeleiding, uitwisseling met andere gemeenten en afstemming op landelijk niveau. Het Nederlands Jeugdinstituut werkt samen met het Trimbos-instituut en zal haar expertise over opvoeden en opgroeien, versterken van pedagogische basis en samenhangend jeugdbeleid inzetten voor de overkoepelende projectactiviteiten. De ondersteuning vindt plaats bij elke stap in het traject, van dataverzameling tot beleidsontwikkeling en bij de uitvoering van interventies. Daarnaast wordt de GGD ondersteund bij het uitvoeren van de monitor.

Bijlage 2:

Verslag van inbreng van alle betrokkenen (mei 2024 - mei 2025)

Met veel enthousiasme delen we de inzichten die we de afgelopen periode samen met diverse lokale partijen hebben verzameld. Deze gesprekken laten zien hoe levendig en betrokken onze gemeenschap is als het gaat om het welzijn en de ontwikkeling van onze jongeren.

Samen genieten en verbinden

Alcohol wordt vooral geconsumeerd tijdens vrolijke momenten: verjaardagen, sportoverwinningen en zonnige dagen waarop mensen samenkomen om te ontspannen. Voor velen is het een onderdeel van het vieren en verbinden. We zien dat jongeren vanaf 14 jaar voorzichtig kennismaken met alcohol, wat ons uitnodigt om samen na te denken over hoe we dit op een veilige en verantwoorde manier kunnen begeleiden.

De gemeente als inspirerend voorbeeld

Onze gemeente speelt een belangrijke rol als voorbeeldfunctie. Hoewel het schenken van alcohol bij gemeentelijke recepties momenteel gebruikelijk is, zien we ook de groeiende interesse in alcoholvrije alternatieven. Dit biedt een mooie kans om het beleid te vernieuwen en mee te bewegen met de wensen van onze gemeenschap, met oog voor de gezondheid en het welzijn van de jonge generatie.

Een dynamische vrijetijdsbesteding voor jongeren

We merken dat de overgang naar het voortgezet onderwijs een spannend keerpunt is voor jongeren en hun betrokkenheid bij verenigingen. Tegelijkertijd werken vrijwilligers met veel passie om verenigingen draaiende te houden, ondanks uitdagingen zoals een tekort aan handen. Er zijn ook jongeren die op zoek zijn naar nieuwe manieren om hun vrije tijd waardevol in te vullen. Dit vraagt om creatieve en toegankelijke kansen waarin iedereen zich welkom voelt.

Ouderbetrokkenheid als krachtbron

Ouders blijven de belangrijkste steunpilaren voor hun kinderen, ook als het contact in het voortgezet onderwijs verandert. We zien de kracht van samenwerking en open dialoog tussen ouders, scholen en professionals, waarbij cultuursensitiviteit en begrip centraal staan. Samen kunnen we ouders ondersteunen in het vinden van de juiste balans tussen loslaten en begeleiden, zodat jongeren zich veilig en gesteund voelen.

Samen bouwen aan een veilige en gezonde omgeving

Het proces rondom alcoholvergunningen vraagt om een slimme aanpak die rekening houdt met de aanwezigheid van jongeren, bijvoorbeeld in sportkantines. Dit vormt een mooie

uitdaging om samen met betrokken partijen te zoeken naar oplossingen waarin plezier en verantwoordelijkheid hand in hand gaan.

Conclusie: Samen maken we het verschil

De thema's alcoholgebruik, ouderbetrokkenheid en vrijetijdsbesteding zijn nauw met elkaar verbonden. Door als gemeente, scholen, ouders en vrijwilligers de handen ineen te slaan, creëren we een warme en gezonde omgeving waar onze jongeren zich kunnen ontwikkelen en stralen. Met de werkwijze 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)' zetten we samen een belangrijke stap richting een toekomst vol kansen en gezondheid voor iedereen in Roermond. •

ROERMOND
OPGROEIEN IN EEN
KANSRIJKE OMGEVING